

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва

галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство

Кваліфікація: Магістр з технології виробництва і переробки продукції
тваринництва

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Сумського національного аграрного
університету
Голова вченої ради СНАУ, ректор

Володимир ЛАДИКА

(протокол № 7 від «27» 03 2023 р.)

Освітня програма вводиться в дію
09 2023 р.

Ректор Володимир ЛАДИКА

(наказ № 67 від «28» 03 2023 р.)

Суми – 2023

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма для підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) освітньому рівні за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено проектною групою спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» Сумського національного аграрного університету у складі:

Бондарчук Лариса керівник проектної групи, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології

Опара Віктор, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри технології кормів і годівлі тварин;

Хмельничий Леонтій, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри генетики, селекції та біотехнології тварин;

Левченко Ірина Володимирівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології;

Немцева Марина – студентка групи ТВПТТ 2201-1м

Рецензенти

Скляренко Юрій, завідувач лабораторії тваринництва Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України, д.с.г.н.

Шевченко Анатолій, консультант проєкту «Сімейні молочні ферми» по Сумській і Полтавській області. к.с.-г.н.

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського національного аграрного університету

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Рівень вищої освіти – другий(магістерський)

Проектна група у складі:

Керівник проектної групи:

Кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва та кінології

 Лариса БОНДАРЧУК

Члени проектної групи:

Кандидат сільськогосподарських наук,
доцент, завідувач кафедри технології
кормів і годівлі тварин

 Віктор ОПАРА

Доктор сільськогосподарських наук,
професор, завідувач кафедри генетики,
селекції та біотехнології тварин

 Леонтій ХМЕЛЬНИЧИЙ

Кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва та кінології
Студентка групи ТВПШТ 2201-1м

 Ірина ЛЕВЧЕНКО
Марина НЕМЦЕВА

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Ігор КОВАЛЕНКО

Завідувачка навчального відділу

 Наталія КОЛОДНЕНКО

т.в.о. завідувачки відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 Олена РИБІНА

Декан біолого-технологічного
факультету

 Вікторія ВЕЧОРКА

**1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності
204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет Біолого-технологічний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – магістр Кваліфікація – Магістр з технології виробництва і переробки продукції тваринництва
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки фахівців «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію УД № 19001422, наказ МОН України від 27.02.2018р № 204
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра. Умови вступу визначаються «Правилами прийому на навчання до Сумського національного аграрного університету»
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 1 липня 2023 року
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/osvitni-programi/

2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця, адаптованого до виробничої та управлінської діяльності, здатного комплексно поєднувати наукову, проектну та підприємницьку складові, спрямовані на запровадження інноваційних технологій в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Об'єкт(и) вивчення – технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва та методи проведення експериментальних досліджень у галузі тваринництва.

	<p>Цілі навчання – підготовка магістрів здатних розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог</p> <p>Теоретичний зміст предметної області – знання з організації та контролю технології виробництва і переробки продукції тваринного походження та методів проведення наукових досліджень в тваринництві</p> <p>Методи, методики та технології – сучасні методи, методики та технології організації, планування, реалізації та контролю виробничих компонентів технологій виробництва і переробки продукції тваринництва,</p> <p>Інструменти та обладнання об’єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати) – устаткування, прилади та технічні засоби для здійснення виробничих процесів у галузі тваринництва, проведення генетично-селекційного та біотехнологічного аналізів, визначення безпечності та якості кормів та кормових добавок і продукції тваринного походження.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна.</p> <p>Орієнтується на фундаментальних та науково-технологічних розробках з питань технологій виробництва та переробки продуктів тваринного походження.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Підготовка висококваліфікованого фахівця з технології виробництва і переробки продукції тваринництва.</p> <p>Ключові слова: інноваційні технології виробництва, селекція тварин, кормові ресурси, годівля, переробка продукції тваринництва, оцінка якості продукції тваринного походження.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Освітньо-професійна програма магістра передбачає набуття глибоких теоретичних знань, поєднаних з практичною підготовкою за дуальною формою здобуття освіти для прийняття ефективних рішень, з використанням</p>

	інноваційних технологій виробництва в галузі тваринництва, отримання якісної і безпечної продукції тваринного походження, спеціалізованих ІТ програм для оптимізації, модифікації і удосконалення галузі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу відповідно до національного класифікатора професій ДК 003:2010 та/або International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08). 1237.1 Головний зоотехнік 2213.2 Зоотехнік 2213.2 Зоотехнік з контролю якості продукції 2213.2 Зоотехнік з племінної справ 2213.2 Технолог-дослідник з виробництва та переробки продукції тваринництва 2213.2 Інженер-технолог з виробництва та переробки продукції тваринництва 2213 Молодший науковий співробітник (зоотехнія); - Науковий співробітник (зоотехнія) - Науковий співробітник-консультант (зоотехнія) 2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу
Подальше навчання	Продовження навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Використання інтерактивних, проблемно-орієнтованих, інформаційно-комунікативних принципів теоретичного і практичного навчання, інформаційно-освітнього середовища Moodle, результатом яких є висококваліфіковані фахівці, які відповідають вимогам ринку праці. Оволодіння методологією науково-дослідних та науково-практичних робіт, навичками презентації їх результатів рідною та іноземною мовами. Проведення наукової роботи з використанням науково-матеріальної бази університету та партнерів. Застосування тьюторського консультування для контролю за самостійною роботою та індивідуальне наукове керівництво при виконанні випускової роботи

Оцінювання	<p>Фахова компетентність магістра визначається згідно Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному університеті</p> <p>Апробація наукових досліджень на семінарах, конференціях</p> <p>Публікація результатів досліджень.</p> <p>Атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту та публічного захисту кваліфікаційної роботи у встановленому порядку.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2.Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 3.Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК4.Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації, отриманої з різних джерел.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність аналізувати та контролювати безпечність та якість кормів і кормових засобів та живлення тварин.</p> <p>ФК 2. Здатність розробляти, організувати та здійснювати заходи з підвищення продуктивності тварин, контролю безпечності та якості продуктів їх переробки й ефективності її виробництва.</p> <p>ФК 3. Здатність організувати та контролювати виконання заходів спрямованих на покращення селекційно-племінної роботи у тваринництві.</p> <p>ФК 4. Здатність моделювати та проектувати технологічні процеси виробництва і переробки продукції тваринного походження.</p> <p>ФК 5. Здатність організувати підприємницьку і фінансову діяльність та оцінювати економічну ефективність виробництва і переробки продукції тваринного походження.</p> <p>ФК 6. Здатність практично управляти робочими або навчальними процесами у сфері виробництва і переробки продукції тваринного походження, які є складними, непередбачуваними та</p>

	<p>які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.</p> <p>ФК 7. Здатність створювати та застосовувати системи та способи переробки продукції тваринного походження.</p> <p>ФК 8. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.</p> <p>ФК 9. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти для дослідження технологій виробництва та переробки продукції тваринництва, а також забезпечення якості продукції.</p> <p>ФК 10. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ФК 11. Здатність використовувати специфічні особливості селекції, відтворення, технології утримання спеціалізованих м'ясних порід для отримання високоякісної яловичини.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>ПРН 1. Оцінювати та забезпечувати якість та безпечність технологій виробництва продукції тваринництва, кормів та кормових засобів, рівнів живлення тварин та продукції тваринного походження.</p>	
<p>ПРН 2. Розробляти, впроваджувати й модернізувати ефективні технології і процеси у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва.</p>	
<p>ПРН 3. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері тваринництва та в ширших мультидисциплінарних контекстах</p>	
<p>ПРН 4. Застосовувати сучасні математичні методи, інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для досліджень і розробок у сфері технологій виробництва і переробки продуктів тваринництва.</p>	
<p>ПРН 5. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.</p>	
<p>ПРН 6. Будувати та досліджувати моделі технологічних процесів виробництва і переробки продуктів тваринництва, оцінювати їх</p>	

адекватність, визначати межі застосовності.	
ПРН 7. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва, визначати цілі та завдання, планувати і розподіляти роботи, управляти ресурсами.	
ПРН 8. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва та дотичних проблем.	
ПРН 9. Приймати ефективні рішення з питань виробництва і переробки продукції тваринництва, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їх розвиток, визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.	
ПРН 10. Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики.	
ПРН 11. Застосовувати сучасні методи та методики для оперативного контролю якості продукції у відповідності до стандартів	
ПРН 12. Застосовувати енергоощадні технології в галузі м'ясного скотарства для отримання екологічно чистої та високоякісної яловичини.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Підготовка здобувачів даної освітньо-професійної програми здійснюється науково-педагогічними працівниками, які мають наукові ступені та вчені звання, працюють у Сумському НАУ за основним місцем роботи; мають високий науково-професійний рівень активності
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення освітньо-професійної програми обумовлюється використанням спеціалізованих факультетських та між факультетських лабораторій і аудиторій (ПЛР-аналізу, Електронної мікроскопії, Лабораторія бджільництва, Лабораторія програмного забезпечення в АПК, Навчально-наукова лабораторія технології, механізації та автоматизації свинарства «HOG SLAT», Інноваційний модуль отримання та переробки молока, Інноваційний модуль віртуальної реальності та робототехніки, Лабораторія машинного доїння, комп'ютерними місцями, безлімітним доступом до мережі Інтернет. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам
Інформаційне та	Офіційний веб-сайт https://snau.edu.ua містить

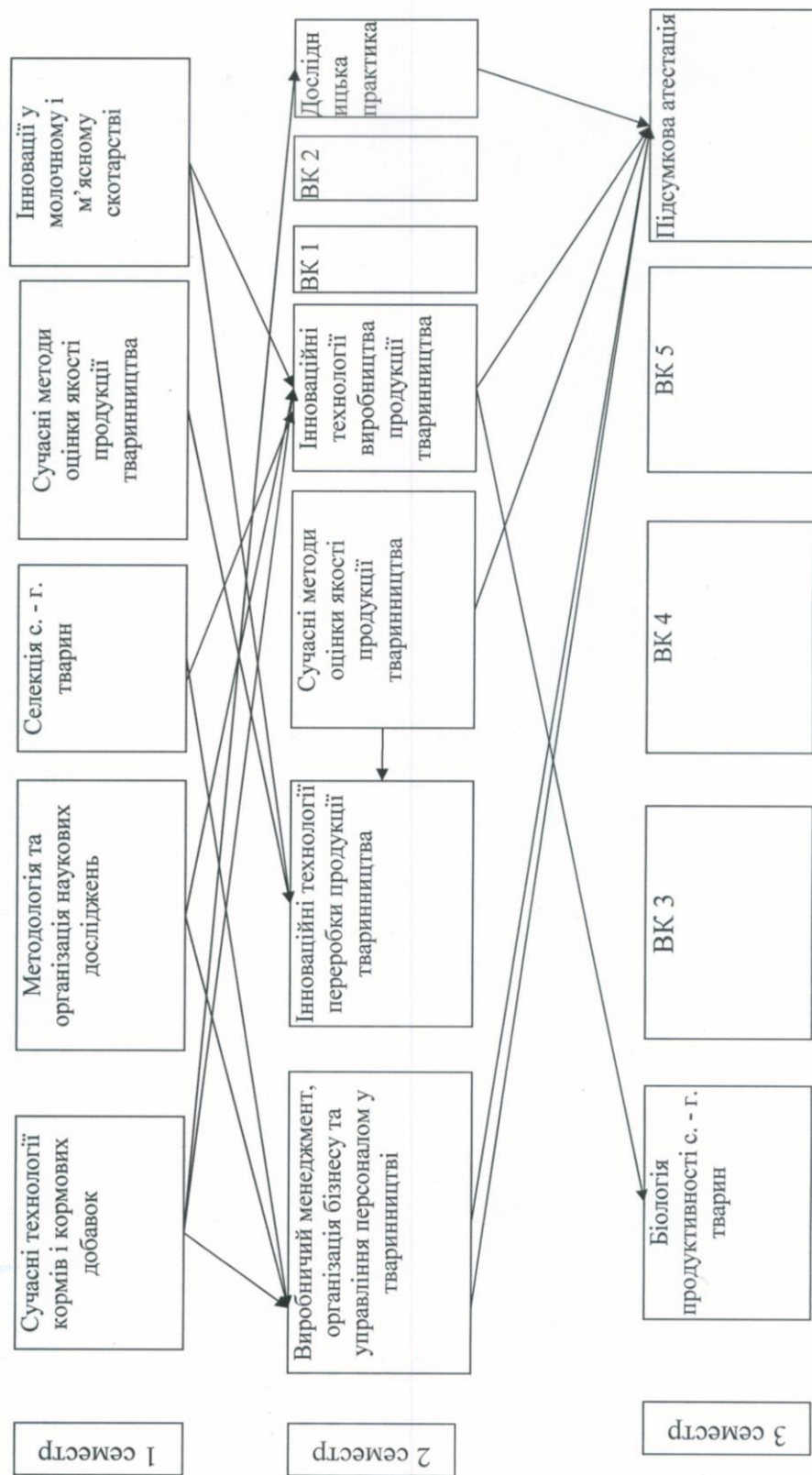
<p>навчально-методичне забезпечення</p>	<p>інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти університету. Всі зареєстровані в університеті користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет.</p> <p>Наукова бібліотека СНАУ http://library.snau.edu.ua надає доступ до електронних каталогів та електронної бібліотеки, світових інформаційних ресурсів, українських репозиторіїв та інтернет бібліотек.</p> <p>Освітньо-професійна програма забезпечена навчально-методичними виданнями та розробками кафедр, які здійснюють науково-освітній супровід. Матеріали навчально-методичного забезпечення викладені у програмі Центру дистанційного навчання СНАУ https://cdn.snau.edu.ua/moodle/ та в репозиторії Сумського НАУ http://repo.snau.edu.ua. Читальні зали бібліотеки забезпечені вільним доступом до мережі інтернет.</p>
<p>9 – Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Принципи академічної мобільності визначаються законодавством України та Положеннями СНАУ про академічну мобільність та неформальну освіту. Можливість навчатися за кількома спеціальностями або у кількох ЗВО одночасно визначається законодавством України. Допускається перезарахування кредитів, отриманих у інших університетах України, за умови відповідності їх набутих компетентностей.</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Здійснюється на основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів, зокрема, у рамках програми ЄС Еразмус+ угодами про співпрацю з Університетом природничих наук в Любліні (Польща), Чеським університетом природничих наук (м. Прага), Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина).</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Можливе навчання іноземних громадян за умови свідоцтва про еквівалентність рівня освіти</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	5	Іспит
ОК 2.	Виробничий менеджмент, організація бізнесу та управління персоналом у тваринництві	5	Іспит
ОК 3.	Сучасні технології кормів і кормових добавок	5	Іспит
ОК 4.	Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва	5	Іспит
ОК 5.	Селекція с. - г. тварин	5	Іспит
ОК 6.	Інноваційні технології переробки продукції тваринництва	5	Іспит
ОК 7.	Сучасні методи оцінки якості продукції тваринництва	5	Іспит,
ОК 8.	Біологія продуктивності с. - г. тварин	5	Іспит
ОК 9.	Інновації у молочному і м'ясному скотарстві	5	Іспит
ОК 10.	Дослідницька практика	10	Залік д.
ОК 11.	Атестаційний іспит. Кваліфікаційна робота	10	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		65	
Вибіркові компоненти ОП (студент обирає 5 дисциплін)			
ВК 1.	Технологія виробництва органічного тваринництва	5	Залік
ВК 2.	Світове сільське господарство	5	Залік
ВК 3.	Аграрна політика	5	Залік
ВК 4.	Цивільний захист	5	Залік
ВК 5.	Філософські проблеми в біології	5	Залік
ВК 6.	Живлення тварин та якість кормів	5	Залік
ВК 7.	Охорона праці в тваринництві	5	Залік
ВК 8.	Мікробіологія і біохімія молока	5	Залік
ВК 9.	Мікробіологія і біохімія м'яса	5	Залік
ВК 10.	Технологія м'яса та м'ясних продуктів	5	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент		25	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої-професійної програми «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» здійснюється у формі підсумкового кваліфікаційного іспиту та публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи у встановленому порядку.

Атестаційний кваліфікаційний іспит проводиться письмово і спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою та стандартом вищої освіти зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» має відображати рівень професійної підготовки випускника згідно фахових компетентностей і має містити розв'язок складної задачі дослідницького або інноваційного характеру у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва або кінології. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації і перед початком прилюдного захисту перевіряється на плагіат.

Захист кваліфікаційної роботи здійснюється згідно встановленого порядку відкрито і гласно, з обов'язковим рецензуванням роботи. Кваліфікаційна робота має після захисту розміщуватися в депозитарії університету.

Атестація випускників завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з технології виробництва і переробки продукції тваринництва

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-професійної програми «Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва»**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11
ЗК1	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ЗК2	*	*	*	*	*	*	*	*	*		*
ЗК3	*										
ЗК4	*						*				*
ФК1			*							*	*
ФК2				*	*	*	*	*		*	*
ФК3					*				*	*	*
ФК4				*		*				*	*
ФК5		*								*	*
ФК6		*								*	*
ФК7						*				*	*
ФК8	*	*		*		*	*		*	*	*
ФК9	*			*		*	*			*	*
ФК10	*									*	*
ФК11									*	*	*

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми «Технологія
виробництва і переробки продукції тваринництва»**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11
ПРН1			*					*		*	*
ПРН2				*	*	*			*	*	*
ПРН3	*									*	*
ПРН4	*		*	*	*					*	*
ПРН5	*						*				*
ПРН6				*		*			*	*	*
ПРН7		*								*	*
ПРН8	*									*	*
ПРН9		*								*	*
ПРН10		*								*	*
ПРН11									*	*	*
ПРН12							*			*	*

**Перелік нормативних документів,
на яких базується освітньо-професійна програма**

1. Стандарт вищої освіти, за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений та введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 26.01.2021 р. № 389.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.– Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій».
5. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
6. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 347 від 10.05.2018.
7. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».
8. Наказ Міністерства освіти України від 01.06.2016 № 600(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584) «Про затвердження та введення в дію методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
9. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 р. № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).
10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій»ДК 003:2010. – Київ : Вид-во «Соцінформ»,чинний від 2010-11-01.